

 منبع معدن تجارت

یک‌ماه پیش در شامگاه ۱۵دی‌ماه، اینترنت بین‌الملل در ایران قطع شد. هرچند هنوز وضعیت شبکه به قبل از این تاریخ بازنگشته است، اما تقریباً یک هفته می‌شود که برخی کاربران دسترسی‌های محدود و ناپایداری به شبکه دارند. براساس آمارها هم، تقاضای ایرانی‌ها برای فیلترشکن، در سوم بهمن‌ماه معادل ۵۷۹ درصد افزایش یافته و با بازگشت نسبی اینترنت هم جست‌وجو برای پروکسی ۸ برابر رشد کرده است. در حالی انتشار پروکسی و تقاضا برای وی‌بی‌ان رشدهای چشمگیری داشته که داده‌های بین‌المللی و ارزیابی کارشناس‌ها بیانگر کنترل ترافیک شبکه تحت فیلترینگ و محدودیت‌های شدید است. محدودیت‌ها بر شبکه برای کنترل پهنای باند و ترافیک همچنان پابرجاست و معلوم نیست، اینترنت در کشور چه زمانی به وضعیت قبل از ۱۸دی‌ماه، یعنی همان رتبه دوم و سوم در محدودترین و بی‌کیفیت‌ترین اینترنت بین ۱۰۰ کشور برخواهد گشت.

۱۸دی‌ماه، اینترنت جهانی در ایران به‌صورت کامل و سراسری قطع شد. اینترنتی که براساس آخرین گزارش انجمن تجارت الکترونیک تهران، از نظر کیفیت در بین ۱۰۰ کشور رتبه ۹۷ را دارد و از نظر محدودیت و فیلترینگ با رتبه ۹۹، پس از چین بیشترین محدودیت‌ها را دارد. این وضعیت یعنی کشورمان دومین کشور با بیشترین محدودیت اینترنت است. بر همین اساس، تجربه کاربران ایرانی از اینترنت مدت‌ها با ۳ واژه یعنی کند، پراختلال و محدود گره خورده است. اما یک ماه پیش در شامگاه چنین روزی، ایرانی‌ها از همین ارتباط حداقلی و فیلترشده هم محروم شدند.

قطع کامل و سراسری اینترنت جهانی در ایران به هفته دوم رسید. البته، در ابتدای این هفته نت‌بلکس اعلام کرد که افزایش بسیار جزئی در اتصال اینترنت رخ داده، اما سطح دسترسی همچنان حدود ۲ درصد حالت عادی است و تغییر معناذاری دیده نمی‌شود. با این حال، از این زمان به بعد کم‌کم ارتباط در حال برگشت بود. ابتدا، ارسال پیامک و دسترسی به موتور جست‌وجوی گوگل در ۲۷ دی‌ماه فراهم شد. امکان چت در پیام‌رسان‌های داخلی نیز از ۲۸ دی‌ماه برگشت.

سپس دستیار هوش‌مصنوعی چت جی‌پی‌تی و دیپ‌سیک از طریق بعضی اپراتورها هم در دسترس قرار گرفت. از همینجا بود که گمانه‌زنی‌های کارشناسی درباره اجرای لیست سفید در اینترنت ایران مطرح شد. از نظر کارشناس‌ها، وقتی می‌توان به گوگل یا چت جی‌پی‌تی

هفته سوم: کنترل اتصال‌ها

اتصال محدود و کند به اینترنت جهانی در چهارم بهمن‌ماه و هفته سوم قطع کامل نیز تکرار شد. منابع معتبر بین‌المللی هم از بازگشت ۴۰ درصدی اینترنت خبر دادند و کاربران یکی از اپراتورهای همراه نیز نتوانستند برای مدت کوتاهی بدون نیاز به فیلترشکن دسترسی داشته باشند. اما بعد از دقائق کوتاهی آزادی کامل اینترنت، دوباره اتصال‌ها فیلتر شد. قطع و وصل اینترنت در روزهای بعد هم ادامه یافت؛ تا اینکه کاربران ایرانی روز سه‌شنبه هفتم بهمن‌ماه توانستند به شبکه جهانی دسترسی پیدا کنند و ضریب اتصال اینترنت در ایران به ۸۰ درصد رسید.

وزیر ارتباطات نیز از برگشت اینترنت به وضعیت عادی خبر داد. البته، با وجود افزایش قابل‌توجه شبکه‌ها و دیتاسترهایی که در سطح بین‌المللی قابل مشاهده بودند، بیشتر کاربران عادی همچنان تحت یک سیستم لیست سفید یا فیلترینگ شدید و دسترسی ناپایدار به اینترنت مواجه بودند. این وضعیت با افزایش اختلال‌ها در عملکرد فیلترشکن‌ها و ترافیک شبکه در روزهای نهم، یازدهم و دوازدهم تأیید شد.

تا جایی که وزیر ارتباطات اعلام کرد هنوز شرایط اینترنت به وضعیت پیش از هفدهم و هجدهم دی‌ماه بازنگشته است. اما کارشناس‌های شبکه نگرانی‌هایی نسبت به تغییرات شبکه دارند و از اعمال روند جدید در فیلترینگ خبر می‌دهند. از نظر آنها، طولانی‌شدن قطعی، بیشتر نشانه انجام آزمایش‌ها و اعمال تغییرات جدید برای کنترل شدیدتر اینترنت است.

شواهدی مانند باز شدن مقطعی اینترنت بدون فیلتر و قطع دوباره آن نیز نشان می‌دهد شبکه

در مرحله آزمون و تثبیت سیاست‌های تازه قرار دارد، نه صرفاً رفع یک اختلال فنی. از طرف

دیگر، به نظر می‌رسد که این الگو بر مسدودسازی پروتکل‌های خاص، نظارت روی درگاه‌های

بین‌المللی و اعمال محدودیت‌های هدفمند تمرکز دارد. با این وجود، وزیر ارتباطات در این هفته

اعلام کرد که اطلاعاتی از استفاده از ابزار جدید برای فیلترینگ اینترنت در ایران ندارد.

طی سال‌های اخیر بارها حملات سایبری گسترده‌ای به برخی سایت‌ها انجام شده است و گاهی کسب‌وکارهای داخلی هم موردحجم قرار گرفته‌اند؛ کارشناسان یکی از علت‌های این حمله‌ها را داللود بدافزارها و فیلترشکن‌های نامعتبر می‌دانند. به‌گزارش ایسنا، به کار بردن نسخه‌های جعلی از برنامه‌ها و اپلیکیشن‌ها برای عرضه محصولات مخرب، از جمله بدافزارها و جاسوس‌افزارهاست و اگرچه اطلاع‌رسانی‌های متعددی برای کاربران انجام شده، اما باز هم اتفاقی می‌افتد که برخی از افراد ناآگاه، فریب این پیام‌ها را بخورند و با داللود کردن برنامه‌های مخرب، دستگاه‌های خود را آلوده کنند. اما بارها اتفاق افتاده است که برخی از وب‌سایت‌ها بر اثر حملات منع سرویس توزیع‌شده (DDOS) از دسترس خارج شوند.

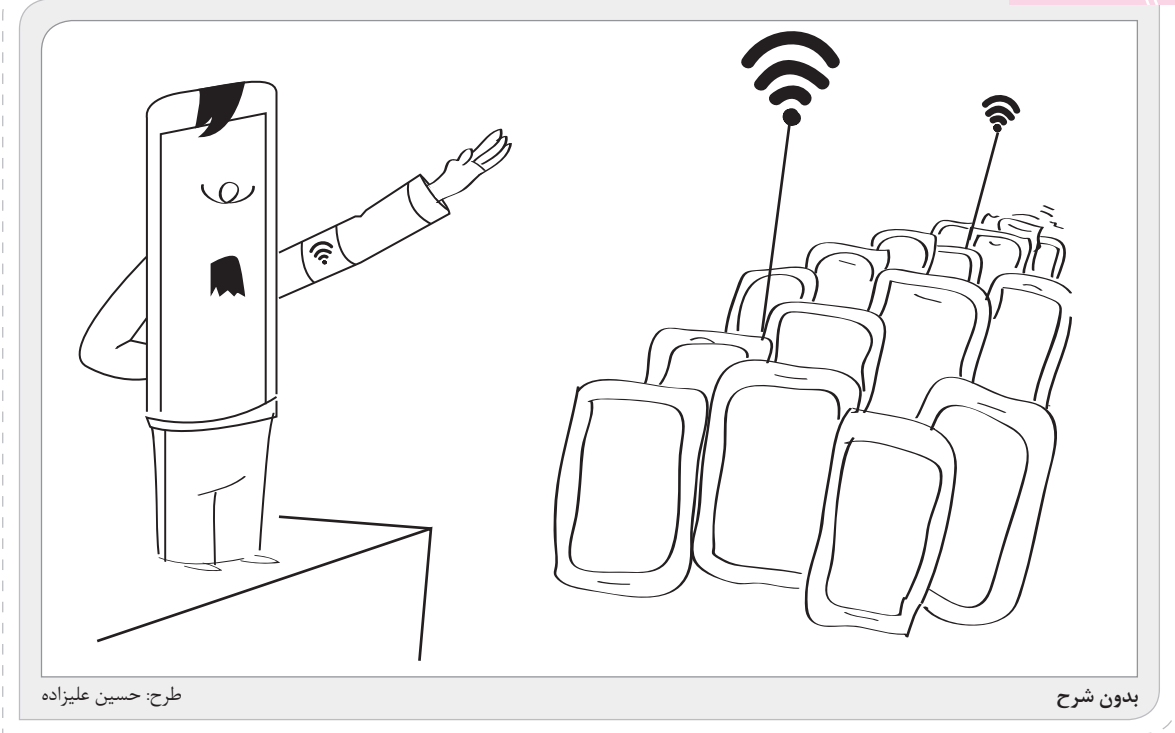
نصب فیلترشکن‌های بدون کنترل و بدون رمز که با یک جست‌وجوی

ساده، بسیار آسان پیدا می‌شود و این موضوع باعث شده گوشی‌های افراد

و دستگاه‌هایی که استفاده می‌کنند، آلوده شود. اعمال برخی محدودیت‌ها

برای برخی سایت‌های خارجی و فیلتر شدن آنها، باعث رواج استفاده

کارت‌ون روز

هفته اول: ارتباطات در خاموشی

در دسترسی آزاد به اطلاعات هستیم. باوجود اعلام مسئولان دولت مبنی بر پیگیری برقراری ارتباطات، در هفته اول قطع اینترنت بین‌الملل فقط شبکه ملی اطلاعات فعال شد و در بستر آن، تقریباً تمام وب‌سایت‌های داخلی در دسترس قرار گرفت که این دسترسی هم با اختلال و عملکرد کند مواجه بود. در این شرایط، نمونه‌های بومی برای رفع نیازهای مختلف مردم به اینترنت بین‌الملل، از موتورهای جست‌وجو گرفته تا سرویس‌های هوش‌مصنوعی معرفی شدند. اما عمده این جایگزین‌ها بدون اینترنت بین‌الملل کارایی نداشتند و با اختلال در عملکرد مواجه بودند.

با این همه، خبری از اتصال به شبکه جهانی نبود، اما از پنجشنبه شب و روز جمعه سوم بهمن‌ماه، برخی کاربران اینترنت همراه به‌صورت محدود، مقطعی و با سرعت پایین به شبکه جهانی متصل شدند. این وضعیت، احتمال اعمال لیست سفید در اینترنت کشور و یا تغییر ساختار محدودیت‌ها را افزایش داد. منابع بین‌المللی رصدکننده وضعیت اینترنت نیز تأیید کردند که در روزهای دوم و سوم بهمن ماه، دسترسی گسترده‌تری به اپلیکیشن‌های پیام‌رسان انجام شده و تونل‌های VPN بیشتری از داخل ایران در حال اتصال بوده‌اند. اما سرویس‌ها به‌شدت فیلتر و اتصال بین‌المللی قابل‌مشاهده همچنان ضعیف بود؛ موضوعی که نشان‌دهنده پی‌کنربندی «فیلترت پلاس» است.

هفته چهارم: اینترنت هنوز بر نگشته

اختلال‌ها در عملکرد دیتاسترها و فیلترشکن‌ها همچنان ادامه یافت؛ تا جایی که برخی بررسی‌ها بیانگر افزایش محدودیت‌ها در شبکه و کاهش ۶۰ درصدی پهنای باند در روز چهارشنبه ۱۵ بهمن‌ماه است. همچنین، تا زمان نگارش این گزارش، اغلب کاربران ایرانی به اینترنت دسترسی ندارند و برخی از آنها تحت فیلترینگ شدید و اینترنت سفید با انواع فیلترشکن‌های پولی و رایگان سروکه می‌زنند تا بتوانند برای مدت کوتاه و محدودی آنلاین شوند.

از طرف دیگر، سطح دسترسی بسیار پایین‌تر از حالت عادی است و هنوز بازگشت کامل یا پایدار نیست. بهزاد اکبری، معاون وزیر ارتباطات و مدیرعامل شرکت ارتباطات زیرساخت نیز پذیرفت که اینترنت کشور هنوز به وضعیت عادی بازنگشته است. اما او تغییر معماری اینترنت، اینترنت طبقاتی و وایت‌لیست‌ها را شایعه و بی‌اساس دانست. این در حالی است که ارزیابی‌های فنی خبر از محدودیت‌های جدید و بسیار جدی در اینترنت ایران می‌دهند. اکبری درباره آخرین وضعیت اینترنت کشور در پلنفرم ایکس نوشته است: «اینترنت هنوز به شرایط عادی بازنگشته و اختلال‌های فعلی ناشی از محدودیت‌هایی خارج از اختیار وزارت ارتباطات است. شرکت ارتباطات زیرساخت ضمن نداشتن مسئولیت در این تصمیمات از طریق مجاری مختلف به صورت مستمر پیگیر رفع اختلال است و تأکید می‌کند تداوم این وضعیت به اکوسیستم دیجیتال و دسترسی روزمره مردم آسیب جدی می‌زند.» این در حالی است که کاربران ایرانی بیش از قبل با اختلال‌ها و کنترل‌های اینترنت دست‌وپنجه نرم می‌کنند و تقاضای آنها برای استفاده از VPN افزایش شدیدی داشته است. براساس داده‌های وب‌سایت top۱۰۰vpn، نخستین چেষش تقاضا در ۱۸ ژانویه (۲۸ دی‌ماه)، رخ داد؛ زمانی که میزان استفاده از VPN نسبت به میانگین روزانه ۲۸ روز پیش از قطع اینترنت در ۸ ژانویه (۱۸ دی‌ماه)، ۱۸۷ درصد افزایش یافت؛ آن هم در شرایطی که سطح اتصال اینترنت در آن مقطع همچنان به‌شدت محدود بود. در روزهای بعد نیز، هر بار که پنجره‌های کوتاه و مقطعی دسترسی به اینترنت ایجاد شد، جهش‌های تازه‌ای در تقاضا برای VPN ثبت شد. بیشترین افزایش تاکنون در ۲۳ ژانویه (سوم بهمن‌ماه) گزارش شده که طی آن تقاضا برای فیلترشکن معادل ۵۷۹ درصد رشد کرده است. علاوه براین، قطعی اخیر اینترنت تلگرام را به بازار داغ پروکسی و کانفیگ تبدیل کرد. به گزارش زومیت، در روزهای محدودیت، بیش از ۶۲۲ هزار محتوا برای دور زدن فیلترینگ منتشر شد. این رقم تلاش گسترده کاربران برای وصل ماندن به اینترنت جهانی را نشان می‌دهد. با بازگشت نسبی اینترنت هم جست‌وجو برای پروکسی ۸ برابر افزایش یافت.

فیلترشکن‌ها بالای جان سایت‌ها

از فیلترشکن‌ها شد. پیدا کردن یک فیلترشکن کمتر از ۵ دقیقه طول

می‌کشد و به‌دلیل جنسیت این مدل ابزارها، شاید پیدا کردن‌شان خیلی

سخت نباشد و کافی است تا کاربران برای یافتنش از یکدیگر بپرسند.

دلیل گرایش افراد به استفاده از فیلترشکن هم این است که آنچه فیلتر

شده، معمولاً محبوب و در دسترس بوده و همه می‌خواستند از آن استفاده

کنند. اما نرم‌افزارهای آلوده ممکن است در مارکت‌ها یا فروشگاه‌های

آنلاین هم پیدا نشود، این اتفاق موبیرگی و تبلیغات دهان به دهان بین

مردم، کاتال بزرگ‌تری برای توزیع این مدل اپلیکیشن‌هایی است که

خاصیت تهدید دارند. افراد فایل APK را در دستگاه‌های اندرویدی برای

هم می‌فرستند و نصب می‌کنند، بدون اینکه بدانند این فایل‌ها اصلاً از

کجا آمده و خصوصیاتش چیست و به چه دردی می‌خورد، تنها به این

دلیل که می‌بینند با استفاده از آنها، می‌توانند فیلتر را دور بزنند و از آن

استفاده کنند. اگر این حملات بیشتر از سمت دستگاه‌های اندرویدی

باشند، احتمالاً هست که در مارکت‌ها هم این برنامه‌های مخرب وجود

مرض خبرخوانی

مرض خبرخوانی هم از آن مرض‌هایی است که در مواقع بحران به جان آدم می‌افتد. درست مثل مواقع غیربحرانی که در اینستاگرام وارد بخش ریلز می‌شویم و به خودمان که می‌آییم، می‌بینیم سه ساعت داشتیم رنج اسکرول بر انگشت شست هموار می‌کردیم و در نهایت هم جز سه، چهار کیلو دوپامین ترشح‌شده و درد مفاصل انگشت چیزی عایدمان نشده است.

راه دور نرویم. همین خود بنده چند شب پیش افتاده بودم روی خبرهای اپستین و به چنان تسلطی روی آن سه میلیون صفحه رسیده بودم که می‌توانستم دقیق به شما بگویم کی، چه ساعتی و چه روزی وارد جزیره شده و چه ساعتی خارج شده؛ یعنی چنان احاطه پیدا کرده بودم به‌ه موضوع که کم مانده بود زنگ بزنم FBI که آقا حواس‌تان به فلان موضوع هم باشد، یک وقت فلان «پ...ز» قسر درنرود.

ایسن وضعیت مهمم جنگی هم به این مرض ما دامن زده. از آن موقعی که هیچ‌کس از تصمیمات نظامی امریکا خبر نداشت و نساو ابراهام لینکلن خودش هم دویه‌شک بود که در مبدأ بنزین بزنم یا بین راه سوخت بگیرم، ما در ۲۰ کانال خبری عضو شده بودیم؛ خبرهای فوری/ خبرهای فوری مهم/ خبرهای جنگی خیلی خیلی مهم/ نظامی‌نیوز/ Fox /CBC /NBC /MDF /وال‌استریت ژورنال/ واشنگتن پست/ نیویورک تایمز/ آکسیوس/ الجزیره/ گروه واتسناپ/ خانواده‌گی فرمانده سنسنتام (که اکسپت نکردند متأسفانه)...

همه جا را دقیق بررسی می‌کنیم تا در حالی که عالی‌ترین مقامات کشورها هم خودشان دقیق نمی‌دانند جنگ می‌شود یا نمی‌شود، ما بفهمیم که در روزهای آینده چه اتفاقی می‌افتد. در همین زمینه ما یک رفیقی داریم که آن‌قدر غرق در این اخبار شده که الان دقیقاً مطلع است که چند تا F۳۵ و F۱۸ آمده، چه رادارهایی در ناو موجودند، از روی فلایت رادار هم ۲۴ ساعته تعقیب می‌کند اینها را، بعد که بهش می‌گوییم خب، آفرین، حالا اینها به چه دردت می‌خورد؟ اصولاً جز اینکه یک تن‌ماهی به کوله زندگی‌ات اضافه کنی، چه کاری از دست برمی‌آید؟ با نگاهی عاقل اندر سفیه می‌گوید «شما پرتید از ماجرا، آدم باید همیشه آماده باشد». البته در اینکه آدم به صورت کلی باید در جریان باشد، شکی نیست ولی ریزشدن در جزئیات هم (وقتی هم که شغل‌ات تحلیل نیست) جز استرس و سردرگمی و بی‌خوابی، نتیجه‌ای ندارد. باید شک کرد به هر خبر. رسانه همیشه هم کارکردش بازتاب واقعیت نیست! در اصالت هر احساسی اعم از ناامیدی، ترس، امیدواری، اضطراب و... که از رسانه به‌دست می‌آورد، شک کنید. درک درستی از میزان اثرگذاری خود به‌دست آورید و انتظارات از خودتان و اطراف‌تان را بالانس کنید. سلامت روح و روان خودمان و به‌ویژه بچه‌ها را در اولویت بگذارید. به توصیه‌های من عمل کنید تا من هم بروم باقی اسناد اسپستین را بخوانم و از آخرین تحولات منطقه باخبر شوم (رطب‌خورده منع رطب کی کند!؟).

هزینه محدود کردن واردات کاغذ

واردات کاغذ و مقوا به بهانه حمایت از تولید داخلی و نیل به خودکفایی محدود شده است. ورود کالا و ثبت سفارش نیز با تأخیر انجام می‌شود. مشکل در تأمین کاغذ و مقوا می‌تواند ابعاد متفاوتی داشته باشد. به دلیل وابستگی چاپخانه‌ها و صنایع بسته‌بندی، افزایش نرخ کاغذ و مقوا به‌طور مستقیم به واحدهای تولیدی و مصرف‌کننده تحمیل می‌شود.

رئیس اتحادیه چاپخانه‌داران به تجارت‌نیوز می‌گوید، تصمیم‌گیری بدون توجه به واقعیت‌ها منجر به وضعیت کنونی کاغذ و مقوا در کشور شده است. او بیان می‌کند که هزینه ناکارآمدی در مدیریت تأمین کاغذ و مقوا را در نهایت مصرف‌کننده می‌پردازد.

احمد ابوالحسنی، رئیس اتحادیه چاپخانه‌داران، به تجارت‌نیوز می‌گوید: در رابطه با مواد اولیه در همه زمینه‌ها مشکل داریم و کاغذ نیز مستثنا نیست. البته مشکل در رابطه با کاغذ و مقوا وخیم‌تر است. دو شرکت داخلی تولیدکننده مقوا ادعایی مطرح کردند مبنی بر این‌که قادر به تولید مقوای کشور هستند. پس از این ادعا ورود این کالا به کشور محدود شد. دو سال پیش در رابطه با کاغذ نیز مطرح شد که به خودکفایی رسیده‌ایم. واردات این کالاها ارزان‌تر تمام می‌شود و با توجه به ارزان‌تر بودن انرژی و نیروی کار در ایران، نسبت کالای تولیدی کشور نسبت به خارج به‌طرز سرسام‌آوری بالاست. اگر با ارز آزاد هم واردات انجام شود و ثبت سفارش به درستی صورت بگیرد نرخ مقوای وارداتی ارزان‌تر از مقوای داخلی خواهد بود.

ابوالحسنی بیان می‌کند: نرخ مقوا الان خیلی بالاست و حدوداً کیلویی بیش از ۱۶۰ هزار تومان است. در رابطه با کاغذ قضیه به چند سال پیش برمی‌گردد که خودکفایی در کاغذ مطرح شد. وزارت ارشاد قرار شد به مسئله کاغذ رسیدگی کند، حتی ارز گرفتند که با مشکل مواجه شد و پرونده آن هنوز در جریان است. رقم کمی نبود. کار به شخصی که تخصص نداشت محول شده بود و نه‌تنها کاغذ و مقوا وارد نشد که ارز مملکت هم از دست رفت.

رئیس اتحادیه چاپخانه‌داران می‌افزاید: اگر ناشران بخواهند به‌موقع کتاب‌هایشان را به نمایشگاه کتاب برسانند با مشکل مواجه‌اند. کاغذ به‌اندازه کافی موجود نیست و نرخ آن هم بالاست. در رابطه با مواد اولیه مشکل داریم اما مشکل بزرگ کاغذ است. حتی با احتساب تورم و اختلاف ارز و هر چه که بخواهیم حساب کنیم، نرخ کاغذ و مقوا زیاد است.

او اضافه می‌کند: هیچ‌کجای دنیا نمی‌توان گفت که به خودکفایی می‌رسیم؛ کاغذ و مقوا هم همین‌طور. سوءمدیریت به‌گونه‌ای است که ورود کاغذ و مقوا و ثبت سفارش به‌موقع انجام نمی‌شود. هیچ‌کس هم پاسخ‌گو نیست. الان تولیدکننده داخلی به چاپخانه‌دار می‌گوید پول محموله را پرداخت کن تا من سفارش را به خط تولید بفرستم. بعد فردا اگر بخواهد جنسش را بگیرد باز باید بر مبلغ پرداختی بیافزاید. همه‌چیز سخت شده است. قبلاً تاجر طبق توافق عمل می‌کرد یکی‌دو ماهه تحویل می‌داد و مهم‌تر این‌که پس از خرید دیگر نرخ تغییر نمی‌کرد. اگر مشکل ثبت سفارش حل شود و سخت‌گیری‌ها چه در رابطه با کاغذ چه مقوا برادشته شوند، قیمت‌ها پایین می‌آیند.

رئیس اتحادیه چاپخانه‌داران بیان می‌کند: اگر بگذارند ثبت سفارش در زمان درست انجام شود و ارز آن به‌موقع تخصیص یابد، وضعیت بهتر می‌شود. الان اگر کسی برود ثبت سفارش کند می‌گویند نه ما قبلاً مثلاً هزار تن ثبت کرده‌ایم و. مصرف سالیانه انقدر است پس موجودی داریم. سیستم‌ها که دست خودتان است. ممکن است واردکننده پشیمان شده باشد یا جنس نرسیده باشد یا خدای ناکرده از عدم مدیریت سوءاستفاده شده باشد، ضررش را که مصرف‌کننده نباید متحمل شود.

احمد ابوالحسنی، رئیس اتحادیه چاپخانه‌داران، بیان می‌کند: ورود کار به بخش دولتی و تصمیم‌گیری توسط دولتی‌ها بدون توجه به واقعیت جامعه و واقعیت بازار صورت می‌گیرد. استفاده از جدول از اعداد و ارقام بدون دانستن واقعیت تجارت مسئله ایجاد می‌کند.